

OLIVERS TWIST

Talkshowverten John Oliver har fire gravejournalister jobbene for seg. Nå vil han ryste USA i presidentvalgekampen.

TEKST LINE TILLER
New York

USA ER FORTSATT et såpass ferskt hjemland for den britiskfødte «Last Week Tonight»-programlederen John Oliver, at han sammenligner New York med en turistklisjé; «et Woody Allen-filmsett». Den satiriske komikeren forteller at han fortsatt er «flyktning-forelsket» i landet, samtidig blir han forbannet når USA ikke tar ansvar for egne idealer.

Frustrasjonen kommer når John Oliver ukentlig lager underholdning av byråkrati eller dårlige sider ved USA, det være seg politivold, missekonkurranser, overvåkning, homofil diskriminering, fengselsystemet, tobakksindustrien, tv-prester eller velferdskløften. Grundig researchet, faktasjekket og oppsummert med gnistrende komisk millisekundtiming, bygger han et helt tv-show under én nyhetsbasert tema-paraply.

- Men den paraplyen er kun en farkost for mange små vitser. Vi ønsker en spøk på slutten av enhver undersøkelse, ethvert nummer i statistikken, sier en slipskledd John Oliver til DN ved et ovalt trebord i HBOs møtelokaler i etasjene over Manhattan.

Hjørnetannsmilet hans er aldri langt unna, øynene mørke og milde. Men tro ikke at Oliver, når «Last Week Tonight» starter tredje sesong på HBO Nordic kommende helg, løfter peke- og langfinger mens han henvender seg direkte til kamera fordi han vil forandre USA. Ikke si han er mer innflytelsesrik enn de aller fleste andre tv-reportere - selv om det trolig stemmer. Oliver og hans graveteam på fire har vekket politikere og påvirket lover, «Last Week Tonight» har vunnet både Emmy og Peabody-prisen, men John Oliver tar ikke ansvar for annet enn dine lattermuskler.

- Jeg aner ikke hvor mye innvirkning jeg har og bryr meg heller ikke om det. Det eneste vi stresser med er å lage et ukentlig komedieshow som ikke suger. Alle eventuelle etterskjelv og ringvirkninger har ingenting med meg å gjøre, sier Oliver, som er lærersønn.

Vel er briter kjent for å være høflige, men dette var da voldsomt. Sannheten er at John Olivers engasjement har gjort mye for amerikaneres politiske oppvåkning.

JOHN OLIVER

► **KOMIKER** født i Birmingham, oppvokst i Bedford, England.

► **BEGYNT** som stand-up-komiker og radiovert. Har drevet med politisk satire i podcasten «The Bugle», siden 2007, samme året som han flyttet til USA.

► **«KORRESPONDENT»** på komishowet «The Daily Show med Jon Stewart» siden 2006, etter å ha blitt anbefalt av Ricky Gervais. Vikarierte som programleder i 2013.

► **FIKK** året etter sitt eget tv-show på HBO, «Last Week Tonight with John Oliver». Tredje sesong startet på HBO Nordic forrige mandag.

► **EN AV** Times Magazines 100 mest innflytelsesrike personer i 2015. Har mottatt tre Emmy-priser for beste manus, Peabody-prisen og er vinner av Writers Guild of America.

► **BOR** i New York med sin kone og nyfødte sønn.

THE JOHN OLIVER EFFECT. Et nyhetsprogram bygget på satire er snart like vanlig som reklame på amerikansk tv. Men John Oliver har fått utrettet noe ingen andre satirikere i hans liga har greid. Kollegaene Jon Stewart, Bill Maher og Stephen Colbert er alle slagkraftige bautakomikere som i stor grad brukes som faktiske nyhetskilder for opplyste amerikanere. Men det John Oliver gjør annerledes, gjennom emailkampanjer, hashtag-tsunami og hjerteskjærende avsløringer om hårreisende regler, svikt eller svarte hull i alle nivåer av det amerikanske systemet, er å få folk til å bry seg.

Da Oliver intervjuet den afghanske tolken Mohammed, hvis far ble drept, lillebror kidnappet og som selv risikerte å bli halshugget for å hjelpe amerikanske soldater, men som etter tre år, og en nær endeløs papirmøle likevel måtte vente på å få innvilget visum til USA, ble nettkommentarfeltet under «Last Week Tonight»-episoden om tolker søkklastet. En seer skrev; «heller enn å skamme meg over å være amerikansk, vil jeg gjøre mitt beste for at faenskap som dette ikke går ubemerket

hen, slike historier må fortelles». Og når publikum blir opprørte, må politikere lytte.

Et kongressmedlem krediterte Oliver for å ha fått gjennom nye beskyttende lovforslag for utsatte småbønder etter at han vitset i 18 minutter om den mektige kyllingindustrien i USA.

GREEN CARD OG RØDE FLAGG. Da John Oliver la fram fakta om at USA holder flere mennesker fengslet enn Kina, avslørte han samtidig at private selskaper tjener millioner på å la folk råtne bak murene. En måned etter at fengsel-episoden gikk på luften, annonserte New Yorks ordfører Bill de Blasio at byens kausjonsregler for varetekt skulle løses opp, så folk med trang økonomi skal slippe å sitte innelåst i årevis i påvente av en dom. En av de mest populære episodene, sett over 10 millioner ganger på YouTube, handler om såkalt net *neutrality* (som Oliver selv refererte til som de to kjedeligste ordene ved siden av «Featuring Sting»).

Episoden gjorde seere så opprørte at de nærmest krasjet nettsiden til Federal Communications Commission, et føderalt forvaltningsorgan for telekommunikasjon, fordi de hadde foreslått å la konkurrerende internettleverandører regulere adgang, og blokkere innhold på nett. FCCs hjemmeside gikk nærmest i svart etter at Oliver henvendte seg til verdens hatkommentarskrivere med «god kveld monstre» og deretter ba dem favne om «stunden dere ble født til». Rundt 45.000 sinte kommentarer haglet mot FCC - som dermed trakk forslaget. Nylig fikk han permanent oppholdstillatelse i USA, Green Card.

- Du fikk deg nylig Green Card, er du redd noen skal finne en måte å frata deg rettighetene på, ellersom du angriper svært mektige personer og firma?

- Jo, kanskje, men det går generelt greit...

Han løfter litt på underleppen. Rynker brynene.

- Fordi du er et kjent ansikt?

- Fordi jeg ikke har rett til å være redd for konsekvensene av mine egne vitser når jeg lever i et land som har ytringsfrihet og jobber for et tv-selskap som har gitt →

FORANDRING VED FURNÆRMING. - «Gi meg én god grunn til at jeg skal slippe deg inn igjen for å fornærme presidenten min», sa ambassadevinnen til britiske John Oliver da han skulle fornye USA-visumet. - Jeg skal, sier programlederen av «Last Week Tonight». Heldigvis slo hun bare an en spøk. Oliver kan fortsette å fornærme og forandre USA.

FOTO: ERIC LIEBOWITZ/HBO/AP/NTB SCANPIX

AVSLØRINGENE. Komikeren John Oliver har gjennom sitt humorprogram blant annet avslørt at Miss America Foundation, ikke deler ut mer enn en liten brøkdelt av hva de sier de skal i skolestipender til unge kvinner. Oliver har også opprettet en kirke, for å vise hvor enkelt det er å registrere et lovlig religiøst firma og dermed motta skattefradrag i USA. Og - han påpekte korrupsjon i FIFA, lenge før toppsjefene ble arrestert.

➔ meg frie tøyer. Jeg tenker ofte på Bassem Youssef som ledet satireshowet Al-Bernameg i Egypt. Han havnet i fengsel, kollegaene mottok stadig trusler, han hadde virkelig grunn til å være bekymret, det har ikke jeg. Nå er showet hans avviklet, derfor bør jeg bruke friheten jeg fortsatt har, så mye jeg bare kan.

SNOWDEN-HEMMEIGHETEN. John Oliver takket ja til HBO's tilbud om eget tv-show av tre grunner: slippe kjendisintervjuer, seer-statistikk og sponsorer, full kreativ frihet og lov til å kritisere mektige organisasjoner. Amerikanske produsenter fikk øynene opp for den langbente komikeren med spissmusfjes og britisk aksent da han vikarierte for Jon Stewarts «The Daily Show» i åtte uker i 2013. Sjefene innrømmer at de faktisk savnet ham da Stewart var tilbake i stolen. De var også klar over at John Oliver ikke tok fem øre for å egge på seg folk og firma, men lite visste de at den nyansatte skulle forsvinne på hemmelig oppdrag til Moskva, for å intervju Edward Snowden - om sannsynlighetsgraden av penisbilder på avveie.

Oliver fortalte HBO om den risikable ferden først da han var tilbake med videopptak klistret til kroppen. Vanligvis jobber han i trygge omgivelser. Fylt med kaffe og fliring. Med unntak av hissige utbrudd over trasige setninger.

- Hver uke må vi lese oss igjennom et hav av kjedelige papirer. Men lover og regler for kyllingprodusenter, som oftest kun er interessant for kyllingprodusenter, blir rimelig morsomt når vi oppdager at en bitteliten apropos i et lovforslag kan gi enorme konsekvenser for sikkerheten til de som jobber i industrien, og man kan se uretten utfolde seg år etter år...det er gøy, og tankevekkende, synes jeg.

- Hvordan er stemningen på bakrommet når 1000 ark skal gjennomleses på 24 timer?

60 SEKUNDER OM TRUMP ER MER ENN NOK. VI ER IKKE VELDIG OPPTATT AV PERSONLIGHETENE I VALGKAMPEN, MER I PROSESSENE

JOHN OLIVER komiker

- Det er mange hoder som hviler tungt i håndflater når vi leter etter morsomme ting i svært lite morsomme papirer. Vi trenger noen i rommet som kan skjære gjennom og si, «Åh, det der er fantastisk!».

- Er du den personen?

- Vel, det er meningen at jeg skal være det, men jeg blir også sugd inn i hjelpeløsheten noen ganger, sier Oliver.

Han blir stille noen sekunder, før han krammer fingrene fast på setekanten av kontorstolen som ruller sakte bakover mot veggen.

- Vi har en ordentlig vanskelig jobb, fordi den ikke bare handler om å forstå alt rundt en industri eller et fenomen, vi jakter etter komisk materiale. Så når vi står ovenfor svært deprimerende nyheter, slik som Paris-terroren, blir det utfordrende. Det finnes selvfølgelig ingenting morsomt i selve utførelsen av det som skjedde, men det er noe gøy i det nytteløse i terroristenes intensjoner.

Først tenkte vi «alle er triste, alle er livredde, hvordan i svarte få folk til å le av dette?», så vi fant ut at om noen går i kulturkrig mot Frankrike, et kulturkjernekraftverk av et land, med Jean Paul Sartre, Gauloises-sigaretter og det sinnssyke croquembouche-bakverket, så, vel; «Lykke til!». Vi greide å støtte Frankrike og fornærme landet på samme tid, sier han.

Latteren høres nærmest lettet ut.

- Den følelsen er uslåelig!

VALGKAMPSPROTEIN. Selv om mediadekningen av det amerikanske presidentvalget allerede har vart i nesten ett år, har ikke «Last Week Tonight» nevnt sirkuset med et ord. Fram til nå. Selv om John Oliver ikke vil avsløre kommende sesongs hoggstabetema, virker han sulten på valgsuppe.

- Det finnes en mengde steder å gå til for å le godt av Donald Trump i år, derfor ønsker vi å introdusere litt protein i godteriskålen. Likevel tror jeg 60 sekunder om Trump er mer enn nok. Vi er ikke veldig opptatt av personlighetene i valgkampen, mer i prosessene, sier Oliver.

- Hva er fascinerende med prosessene?

- De er spektakulære! Amerika har snart tre år med valgkamp. De snakker nå om hvem som skal stille til valg om fem år. Det koster en milliard dollar å tape et valg, det koster faktisk en milliard dollar å ikke bo i Det hvite hus. Mekanismene rundt politiske prosesser her i landet innehar problemer av akseskiftende dimensjoner. Den amerikanske demokratiske prosessen er et veldig komplisert rot med gode intensjoner, avslutter Oliver, før han legger til med dårlig skjult forakt;

- Vi trenger alle at systemet blir smartere enn det er i dag.

Og når det gjelder å bli klokere, kan ikke John Oliver nekte for å hjelpe til, selv om kuren er en lattersalve. ● magasinet@dn.no